

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutum ad cat. olicarum partium: proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általalok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz, 1895. március 6-án.)

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., $\frac{1}{2}$ évre 6 kor., $\frac{1}{4}$ évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Főszerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-tér 1.**
Egyes számok kaphatók: a dohánytőzsdékben.

A törvényhozói méltóság.

Székesfehérvár, nov. 10.

□ Abból az alkalomból, hogy a keresztényszociálista Nagy Emil, meg a néppárti Zboray Miklós ügyvédi irodájuk ajtajára figyelmeztetést függesztettek ki azok inváziója ellen, akik mindenféle képviselői közbenjárásért zaklatták őket, sokan beszélnek és írnak a politikai élet korrupciójáról s a parlament szerepvivőinek panamáiról, amint azok a múltban fölbujánzóztak s mi tagadás benne, a legutóbbi időnkig föl-föltűnédeztek . . .

Mindenki tudja: a magyar politika világának sajnálatos korrupciója Tisza Kálmán munkája. Az a mély romlottság és züllöttség, amelyet mi a választásoknál a nép részéről tapasztalunk s amelyen a kuriai bírások csak olyan igen keveset tudott javítani, a do ut des-nek durva megnyilatkozása a lélek és meggyőződés áruba bocsátásával, a kimult szabadelvűség uralmának fénykorából való. Nem kell ide rosszakarat, elfogultság, a legnagyobb objektivitással, szinte az időpont megjelölésével megállapítható. De hát ez a descendens sorrendben ható romlás az urnáknál nemcsak a választótkban nyilatkozott meg, hanem a dolog természetéből folyólag a jelöltekben is. A mandátumvigécek ebben az időben születtek. A liberálisizmusnak gerinctelen emberekre volt szüksége s a pápaszemes generális megnyitotta a parla-

mentáris élet zsírpjeit mindenre kapható és vállalkozó stréberek zavaros áradata előtt is. Voltaképen ők oltották a népbe a választási züllöttség bacillusait, hiszen ők képviselték a mandátumvásárban a keresletet, amely a maga rohamos élénkségével ugyancsak fölszította a voksok árát. Aki a pártkasszából költött, még az csak hagyján. Ámbar még az ilyen is azon volt, hogy a központi alkotmányos költségből, ha lehet, megtakarítson magának valamit, ha tehát elköltötte mind, már ezt a veszteség számúára írta, olyan minusztételként, amelyet szerencsére be lehet és be is kell majd hozni a honatyaság idején. De hát végre voltak a stréberek között pénzesekek is, akik biztosra vették, hogy a választási kampány árát idővel busásan fődözni lehet, csak érteni kell hozzá.

Igy kerültek a Házba vagyonos és vagyontalan stréberek, így lett a voks árú, a mandátum drága vásári portéka, a képviselőség üzlet. Mit tettek ugyanis az ilyen törvényhozók? Következtesen önmagukhoz egyéni hasznukat keresték. A parlament ritkán látta őket, kivéve természetesen a szavazásokat. Prezenciát csak a klubban igyekeztek főtartani, ez könnyű és hálás szereplés lévén. Törvényhozói működésük ezzel aztán ki is merült. A képviselőház tevékenységét dehogyan is kísérték volna figyelemmel, a gépszerű tömegjeleneteket leszámítva, amelyekben egy-kétszavu szerepük oly fontos volt, csak a

várható anyagi előnyök érdekelték őket. Így lettek a fac me talem, talis ero strébertörvényhozókból ügynőkök, akik busás provizióra dolgoztak.

Köztudomásu, hogy az ilyen kétesértejkü törvényhozók jó ideig csak a szabadelvű tábornak szinte beláthatatlan sokaságában ültek. Közmondásossá vált, hogy a mamelukok nem tudnak beszélni, némák s abszolote képtelenek egy-egy képviselőházi fölszólalásra. Meg volt am. ennek is az oka, miért. Nemcsak az, hogy a gerinctelenségre persze első sorban az anti-talentumok vannak kvalifikálva, hanem talán még inkább az a körülmény, amelyre már rámutattunk, hogy a szabadelvű képviselők jó része nem élt benne a képviselőház belvilágában. Lótottak-futottak, kapkodtak, harácsolnak, antisambriroztak, ez elvitte minden idejüket. Hogy a nagypolitikai kérdéseket tanulmányozzák s így azokhoz hozzászólhassanak, ha a kormány szempontjából is, hogy a nép bajait észreveggyék s azokra — már csak a párt jövője érdekében is — orvoslást igyekezzenek találni: ők, akik az akkoriban pláne omnipotens végrehajtóhatalomhoz oly közvetlen közel voltak, erre nem értek rá. Eszükbe sem jutott, vagy ha föl is ötlött gondolataik között, teljesen fölöslegesnek tartották, hogy foglalkozzanak vele. Hiszen ebben az irányban teljesen érzéketlenek voltak. Bezzeg ahol a maguk anyagi hasznáról volt szó, ott aztán mohón rávetették

Özvegy Boldizsárné.

Özvegy Boldizsárné Pestnek városából
Levelet vár régen nagyuri fiától.
Meg is jött, dobogó kebelére nyomja,
A borítékját is százsor megcsókolja.
— Jaj hogy van? hogy-hogy megy a dolga
[szegénynek?]

Mért nincs ezer sora ennek a levélnek? —
Olvassa, olvassa s bár könyecsppje cseppen:
„Tudom, a dolgom, nem írok bővebben;
Minden kis percemnek drága pénz az ára,
Urakhoz kell mennem ma is vacsorára? . . .”

Egyebet is ír még, Isten tudja mikről,
Külfutalásokról, nagy miniszterekről,
Szegény Boldizsárné de mire ugy vára,
Csepp vigasz sincs benne nehéz bánatára.
Egy szónyi sem emlit nagy szeretetéről,
Jó anyjádri égő szerető szívéről.
Annál több érthetlen, sok-sok uri szója:
Szegény öregasszony csakhogy végig rója.
Nem érti, nem érti, — nem tehet ő erről,
Egyebet vár ő a fia levelétől.
Istenem: még az se jusson az eszébe,
Hogy bár egy szóval az apja sirját kérje . . .

Özvegy Boldizsárné Pestnek városából
Kap, kap még levelet nagyuri fiától.
De ha vigasztalást akar, — hát hiába, —
Ott keresgél mindig a ládafiába.
Fakó leveleket szedget ki onnét,
Azok vigasztalják özvegy Boldizsárnét.
Egy kis diák írta rég fűző kezekkel,
Meg is pecsételte, hulló könyecsppekkel.
„Édesanyám lelkem, nem panaszkodnék én,
Jaj de bajos élni magam emberségén.
Jaj de bajos kegyelemkenyeret koldulni,
Cifra urfiak közt kiülve boldogulni.
Beteg vagyok, tudom meggyógyulnék könnyen,
Ha kelmed ölebe hullatnám a könyvem.
Oh de lávól vagyok, hiába esengem,
Édesanyám lelkem, sirasson meg engem,
De mégse . . . ne sirjon édes szüle dajkám,
Ne hangozzék panasz imádkozó ajkán.
Belőlem is lesz még, — maglátja, — valami,
Egész ország fogja nevetem hallani.
Nem bízom én csak a magam erejébe
S a kelmed jóságos nagy szeretetébe.
Tudom Isten akkor jobban lesz a dolgunk
Egyebet sem tesszünk, örökké mosolygunk.
Szép kicsi szobában leszen a lakása,
Szönyeg lesz a följje, arany a padlása.
A templomba cifra hintón fog elférni,

Mindenki, mindenki meg fogja csodálni.
Jó édesapám is, hogyha szegény élné,
Tudom nem akadna, a kivel cserélne.
Mindem óhajtsátl örömmel betölténn,
Nem lenne boldogabb ember az Ur földén . . .”
Özvegy Boldizsárné csak olvassa szépen
S boldogság könyecsppje csillog a szemében
A sárgult levelet ugy meg csókolgatja,
Mintha a postáról csak most kapta volna;
Mintha soksem jött von Pestnek városából
Hideghangu levél rég nagyur fiától.

Antalfy Endre.

Nyugot felé.

— A Fejérmegyei Napló tárcája. —
Irtá: **Törzsök Vilmos.**

1.
Homályos már a szoba. Lassan, egyre lassabban pereg a rokka. A kis Biró Magdácska már nehezen látja, ha vajjon finom fonalat, vagy csak amolyan zsáknak valót fog-e föl a rokka orsója.

Félretol hát rokkát, zugolyfát.
Az öreg odakint náddal tömi a kályhát.
Behallatszik, mennyire iparkodik, erőlködik.

Lassankint lágy, kellemes meleg árad el az alacsony szobában. Magdácska sóhajtvá borul az

Mai lapunk 6 oldal.

magukat a prédára, ott érzékenyebbek voltak, mint a bélihar az időmérésnél.

Ezek előtt a törvényhozók előtt, akik ilyenformán nyilvánvalóan nem voltak érdemesek a nevükre, mindenekelőtt az a cél lebegett, hogy a mandátumot, mint dusan ömlő üzleti forrást, biztosítsák. Évgre mindenekelőtt kijárták azt, ami nem annyira a kerületnek, mint a kerületi kiskirályoknak, a korteseknek, a befolyásos, veszedelmes embernek érdeke volt, sokszor épen a választóközönség nagyobbik felének jelentékeny kárára. A főcél mellé sorakoztak párhuzamosan a többi önző érdekek. Mindenekelőtt tehát a legutóbbi választáson eluszott, már akár központi, akár saját pénzre visszaszerzése. Aztán a jövő választási költségek egy részének beszerzése. Ki tudja, hogy viseli majd magát a központ. No de hát élni is csak kell, vagy mi, és hát ki tudja, kerül-e egyáltalán még egykor mandátum. A legjobb családokban is vannak kínos meglepetések. Mindenkit érhet baleset. A szorgalmas hangyáknak tehát gyűjteniük kellett a bizonytalan elkerkezésű télvíz idejére.

Hanem hát ilyen sokféle a költséges reprezentációk mellett nem futotta volna. Azért volt szükség az üzérkedésre. Azért kellett jó bizottsági tagságok, kormánybiztosságok, vicinális koncessziók és bankdirektorságok, mi egymás. Ezek révén születtek a különböző eljárások és intervenciók, ami mind szépeken hozott a konyhára és szépen aláasta a törvényhozói testület tekintélyét, méltóságát. Évrol-évre, ciklusról-ciklusra rosszabbodott a helyzet, súlydát a nívó.

Odáig jutottunk az idők folyamán, hogy egyik-másik nagyhangú ellenzéki politikusnak is rávástot a loga ezekre a tiltott gyümölcsökre, amikkel aztán hamarosan be is tömte a figyelmes kormány a száját. Bizony volt idő, nem is olyan régen, amikor a függetlenségi párt egy-két nagypipájú politikusa a maga gyanus pakolásával sok esorbát ejtett pártja hitelén a közéletben s a bizalmon, amelyet lelkes

tömegek a párt iránt évtizedeken keresztül az eszme szeretetével tápláltak. Ellen-szenvesen kiválik közülük hozzánk a legközelebb eső politikai multban az a gömbölyű, vastagnyagu képviselő, akiről már Bánffy idején olyan sokat tudott mesélni a fáma s aki most végre szerencsésen kiszorult az országgyűlésből. Ugyiszintén szembeötlik a fekete táblán levő függetlenségiiek közül az a másik fürge fiskális ott a kazárok vidékén, aki kecske módjára ugyancsak meg-megnyalagatta a sőt, de persze nem Atikában. Sajnos, sokan voltak még.

A néppártnak és különösen Rakovszky Istvánnak elévülhetetlen érdemei közé tartozik az összeférhetetlenségi törvény radikális revíziója is. Jól emléksünk rá, megnyit kellett a néppártnak küzdenie és hallgatnia parlamentbe léptekor, amikor a tultengő szabadelvű rendszer már kezdett fulladozni a saját zsirjában, a legigénytelenebb bizottsági tagságért, sőt a jegyzői állásért is. Már ez regen volt. A néppárt még megérte azt az elégtételt, hogy az anyagelvű törvényhozók úgy nevezett közgazdasági tevékenységének minimalis határokat szabasson a dühöngő, harácsolásban megrövidített liberális párturalom által. Ezt a purifikáló munkát nyugodt lelkiismerettel, emelt fővel iníciálhatta a néppárt, mert semmiféle közgazdasági tevékenységben, érte ez alatt a szokásos manipulációkat, sohasem volt része s ha akart volna pártkötellekben akár külső, akár belső-ember. akiben hajlandóság mutatkozik vala ilyen irányban, az bizonyára nyomban kineztek volna a táborból.

Az új korszak alatt jelentékenyen megjavult minden. Fattyuhajtasok azért itt-ott ki-kiütöznek még a multból. Anyira általános, ragályos nyavalya volt valamikor a képviselők ügynökköködése, hogy sokan még most is csak lábbadoznak belőle s ma, mikor egészséges közszellem özondus, erős levegője jár. nánhasan próbálnak visszazökkenni a régi langymelegségbe, amely vézna moráljukra kedvezőbbnek tet-

szik. Ideje volt, hogy Nagy Emil és Zboray Miklós a nagy nyilvánosság előtt rájuk szóltak.

A törvényhozónak tudatában kell lennie annak a méltóságnak, amely magas pozícióját megilleti és körül is veszi mindaddig, amíg örökdió fölötté éber lelkiismerettel. Ezért kell a választó közönségnek olyan képviselőket küldeni az országgyűlésbe, akik ideális lelkesedéssel mennek oda, nem stréberkedve, nem a vagyonszerzés vágyával. El merjük mondani, hogy azok, akik meggyőződéses néppártiak, a törvényhozói méltóságot nem hogy súlyesztelni nem fogják sohasem, de még emelni fogják legjobb tehetségükhöz képest. Tessék megnezní a néppárt parlamenti pályafutását, közéleti szereplését a mai napig, majd akkor egyszerre elváltak a mi igazságunk. Hazafias ügyet szolgátunk tehát, amikor cikkezésünk ennek a lapnak féltékenyen őrzött tradíciójához és hivatásához híven, következetesen oda irányul, hogy az urnák előtt a néppárti lobogó alatt csoportosuljon az intelligenciával a nép.

Székesfehérvár, nov. 10.

A király Budapesten. Zichy Aladár gróf, az a latere miniszter tegnap Budapestre érkezett Beesből. Utja összefügg a király magyarországi tartózkodásával e hónap folyamán. A király jöttével ma a minisztertanács foglalkozott. Az már most befejezett dolog, hogy a király a magyar fővárosba, e hó 20-án érkezik.

A nemzet napszámásaiért. Apponyi kultusz-miniszter a Ház pénzügyi bizottságának tegnapi ülésén, a közoktatásiügyi tárca költségvetésének tárgyalásánál kijelentette, hogy már a legközelebbi költségvetésben nagy összeget fordít a tanítók fizetésének rendezésére. Rövidesen konkrét javaslatlall lép a Ház elé. A miniszter kijelentése nagy örömet és megnyugvást kelt a tanítóság körében.

Egyes lapok már fix összegekről beszélnek s tudni vélik, hogy kétezr koronában fogják megállapítani az összes tanítók minimális fizetését, ami tizenhárom millió koronát fog kitenni a költségvetésben.

Ehhez szölijanak már most azok a fekete-májú politikusok és türelmetlen tanítók, akik röviddel ez előtt még kigyót-békat kiáltottak az Apponyi-Barkóczy irányra a népnevelés terén.

ablak párkányára, majd elröpi tekintetét a rétek felé.

Ott pedig hidegen süvit az őszi szél. A száraz, sarióra váró, zörögve hullámzó nádtengerbe ép most bukkik alá az öreg nap.

Bucsuja megható; öreg már, hamar sir.

Ugy tesz, mintha ma világított volna utoljára: sugarai között, melyeket a föld pereméről küldött, vézö könnyűit hullatja.

A lenge felhők, megannyi hálás fia a napnak, hív kogyelettel fogják föl az ömlő könnyüket s csakhamar piros szín árad el az égen nyugottól keletig.

Távol, nagyon távol, a kanális parton egy sor sudár jegyene mered bele a vöröslő égbe.

Ugy tetszik, mintha ott, vagy ha nem ott, hát onnan nem valami messze lenne valahol a világ vége.

— Istenem, Istenem! — sóhajt a kis Magda — lakik-e valaki ott túl a jegyeneken, vagy a pirosan szálló felhők mögött?

Es meg is kérdezte az édesapjától.

— Édesapám, kérem, hogy véli kegyelmed, lakik-e valaki ott a felhők mögött?

A „bölcs” választott:

— Isten lakik ott, kedves kis gyermekem. Bizonyosan ott van fölállítva a magas trónusa, melyben az angyalok és megdicsőült szentek udvarlásait fogadják. Az a fényesség is, ami onnan árad, aligha lehet más, mint a trónusát ékesítő számtalan, drága rubintkő vérvörös sugára.

Magdácska, a legkisebb és legkedvesebb

még sokáig nézte a pirosító eget! Mikor pedig beköszöntött az éjszaka, meglátta az Istent. Láta Öt rubinttal kirakott arany-trónusában; látott gyönyörű, szárnyas angyalokat, megboldogult, dicső szellemeket.

2.

Kár, hogy kintzö valóra ébredés a legtöbb álom vége.

— Hát mégis, mégis! No, sohasem hittem volna . . .

Ez volt az öregek panasza.

Az urak pedig nevelték a tiltakozó, erős-ködő szökat.

Megcsinálták a „katasztert.” Gazdát cserélt majd minden talpalatnyi föld.

A java ugyan — mint egyebütt, másutt — az uraságé maradt; a közepes része, meg az alja a szegény paraszté.

Kovács Gergely is elvesztette a szabad szigetét, de megkapta helyette a sóstavat; ezt a nagy, rémséges süppedékes helyet, melyben csira nád, olcsó kaka termett takarmány-fü helyett. Bár az is igaz, hogy kőbör vadlud, falánk ruca, szárcsa s más efféle szivesen tanyáz, sőt fészket is rak benne.

Hanem csak próbálna egyet is elfogni közülök!

Vagy nem hallotta? „Nem való fegyver a paraszt kezébe!” Mégis, hogy a veszett fejsze nyele kárba ne vesszen, meg, mert az öreg munkájának a gazdaság körül úgy sem

volt látszata, mit tehetett mást, mint hogy fölka-paszkodott a kesely hátára s kiballagott vele a sóstó környékére.

— Megtakarított, megoldogatta, azt a kis takarmányt, mi a padlason van, télvíz idejére. Megszomjazott-e az öreg kesely, vagy tán a gazdája hajtotta bele puszta kedvtelésből a sóstóba? Mind ez ideig senki sem tudja. Legtöbbnek mégis az a gondolatja, hogy valmadár röppent föl a gázló állat körül, ez aztán megijedt, megugrott s így esett az öreg gazda a ronda, posványos szapba.

Összefagyva, fázva, tökretéve érkezett haza. Agynak dőlt; s csakhamar a sírja is meg lett ásva.

Igy került haza a megholt fia messze Csehországból, ahol a királyt szolgált.

Nem volt honn sokáig, utja máris a halászzerbe vitte, majdnem minden nap, minden áldott este, a hétfőt, szerdát, pénteket kivéve.

Egyszer csak aztán bekövetkezett, a mit ez is, az is, a fálalu suttagott: kéro érkezett a Biröök házába.

Az öreg megdöbönt. Nyilvánvaló, hogy erre a dologra nem is gondolt. Hogy az ő egyetlen, kedves gyermekét valaki elvigye valaha, az olyannyira lehetetlen, mint hogy kétszer szülessen az ember.

Eihatározta, hogy történjék akármí, nem adja. Nem. Biztosan tudja, érzi, hogy az öreg szíve még azon a napon megahasndha érte . . .

— Nem tehetem, György, sehogy sem te-

UJDONSÁGOK.

Székesfehérvár, nov. 10.

Miklós testvér és a kis herceg.

A ferencrendiek helyi házában van egy jölelők testvér. A Miklós testvér. Mindenki így ismeri. Aki ránéz, annak okvetlenül a szent egyszerűségben rejlő boldogság és megelégedtség jut eszébe. Mikor szörzcsuhájába, srujával a templom végigcsoszog a mosolygó, becsületes arca széttétekint, az embernek önkéntelenül valami kis irigység szállja meg a lelkét, ha elgondolja, hogy mekkora béke, mily esendes nyugodtság honolhat az alatt a szörzcsuha alatt, mikor a szemek, a lélek tükré, a gömbölyű, mosolygó arc csupa derűt, csupa megelégedettséget tükröz vissza. Neki van talán legfőbb dolga a külvilággal, amennyiben ő a sekresiénynek nagyhatalmu igazgatója s aki valamit ott elintézni akar, az ő közbenjárására föltétlenül szüksége van. Szereti is Miklós testvért mindenki. Hiszen az ő becsületes, jószágos arcán soha sem tűnnek fel a haragnak, nehéztelenségnek, a rossz világnak komor redői. Erzsébet Amália királyi hercegnő, aki ugyszólván naponta megfordul a barátok templomában, szintén szívesen el szokott vele beszélgetni s mindig jól esett neki, mikor a jó Miklós testvér a maga egyszerű közvetenségében kitárta a lelkét előtte.

Pár hónappal ezelőtt történt, hogy a királyi hercegnő örvendetes családi eseménynek nézett eléje s hosszú utra készült. Mikor a sekrestyében utoljára megfordult, a jó Miklós testvér nem mulasztotta el szerencsekívánataival elhalmozni. Sőt azt is megjövendölte, hogy a királyi hercegnő fiúcskával fogja megajándékozni hercegi férjét. Aztán szinte könnybe lábadtak a szemek s így szólt a királyi hercegnőhöz:

— Öreg ember vagyok, fenség, s úgy érzem magamat, mint az öreg Simon érezte, hogy nem hal meg addig, míg karjaira nem veszi az isteni kisdédét és áldást nem mond rája. A jó Isten nekem is meg fogja azt engedni s én is kifejezhetem még azt a sok jót, amely öreg szívemet eltölti.

Azután multak a napok. A királyi hercegnő elutazott. Jött az örömhír, a mely Miklós testvér jövendölését is beigazolta. Elmult egy, két, három hónap s a királyi hercegnő visszaérkezett messze-földről s magával hozta, a kire mindennél büszkébb, az édes pici fiúcskáját. Aztán megemlékezett a jó Miklós testvér mondásáról is s a napokban meghívta őt a kis herceg látogatására. A szegény, szörzcsuhás, mezítábas barát, a jó Miklós testvér elment a jó hercegnő fényes termeibe s ott megért, amit úgy szépen elgondolt hónapokkat ezelőtt. Karjaiba adták a kis herceget s ő

hetem! Hát nem látod, hogy mennyire fiatal egész gyerek az istenedta? Aztán mondd csak, ki visel gondot reám, szegény öregre? Ki fogja le szemeimet az örök áomra?

— Itt maradok édesapám, itt, itt magam mellett, nem hagyom el soha, szólott a kis Magda.

— Ugy-e nem, ugy-e nem, kedves jó gyermekem! tört ki a szó az öregből s vele együtt örömkönyűinek árja; aztán átkarolta a gyönyörű, dédelgetett lánykát s csókolta ölelte.

Magdácska azonban folytatta lassan, akadozva, irulva-pirulva:

— Itt maradok leltem édesapám, aztán Istenem Istenem, hát hogyan is mondjam! Győzgy is majd idejön . . .

Tovább nem folytathatta.

— Mit mondasz? pattan föl az őz apa. Hát a hónapos rózsának is ily éles a tövise, van neki árnyéka? Fekete árnyéka?

— megrettent leány könyörögni kezdett. Azt mondta, hogy az ő sorsa se legyen más mint a többié; hogy tehet e róla, ha már egyszer a jó Isten így akarja . . .

S mint lágy cimbalomszó, olyan volt a szava, mint a puha fúvalom az épen most nyíló virágzirmok fölött, mint a remegő árvamadár búja, mely szerelmet lehelő közepébe állt hallszik, mint estveli harang, melynek zenéjére lágyul a szív s ezer kéz záródik ájtatos imára.

A vén halász fölkel.

Kemény szándék szállott a komor arcára;

Istenhez emelve szemét, egy becsületes, öreg szív gyengédségével, áradó szeretetével mondotta el azt a sok jót, amit érezni tudott. Kívánt neki áldást, boldogságot, hosszú életet, szerencsét, dicsőséget. A királyi herceggasszonyak pedig könyvek gyűlteket a szemébe s úgy érezte, hogy a jószágos Isten, akinek ilyen egyszerű és ilyen nagyon jó szolgálói vannak, bizonyára meg fogja hallgatni a jó Miklós testvérek fohászeit s boldoggá és szerencsésé fogja tenni az ő szive kincsét, a kis herceget.

— (Doktori promóció.) *Lakos* Frigyes székesegyházi karkaplant, az egyházmegyei papság egyik ambiciózus fiatal tagját, ma avatták a kánonjog doktorává a budapesti tudományegyetemen.

(Az iparosinasok hitoktatása.) Keddi számunkban, azon kiténtéssel kapcsolatban, melyben az iparostanonciskolát a megyéspüspök látogatásával részösítette, megemlékeztünk arról a képtelen állapotról, mely az iparostanoncok hitoktatási óráinak beosztása terén a nevezett iskolának uralkodik. A heti munkában kifáradt szegény inasok vasárnap három órán át tartó rajzoktatás után hallgatják azokat az igazságokat, melyekkel első sorban hivatásuk, hogy belölük becsületes, vallásos keresztény embereket, a haza javát, boldogulását szolgáló magyar iparosokat neveljenek. Az iskola emberi és hazafias érzéstől vezetett előjáráságra ezen az anomálián akar segíteni akkor, mikor a hittani órákat a vasárnapról hétköznapra óhajja áthelyezni. A különbség mindössze annyi lenne, hogy az iparosmesterek egy héten egy hétköznap órában nélkülöznek tanoncikat, de az így felszabaduló vasárnap órával kárpótolva lennének. Így van ez az alsófoku kereskedelmi iskolában, a kereskedő tanoncoknál évtizedek óta. Így van ez az ország minden valaminek való városának iparostanonciskolájában szintén évtizedek óta. A kérvény tegnapelőtt került az ipartestületi előjáróság elé véleményezés céljából. S az eredmény? Valóban meglepő. Hiába támogatták azt városunk értelmesebb iparosai, köztük első sorban ifju Dömötör József, a tisztult, az emberies gondolkozásmód legőszintébb jóakarátával, a fehérrabszolgáltatás elve győzött s a testület az órák áthelyezése ellen nyilatkozott. — Kíméletesebbek vagyunk a barbarizmus huszadik századbéli szószólóival, mint ők szegény inasokkal szemben, azért nem írjuk ide neveiket. Hanem alkalmadtán leszögezzük, kik azok a mesterek, akik két év alatt is hajlanak inasikat felszabadítani, jöllehet máskor, mint a mostani példa mutatja, a heti egy órát is sajátjuk tanoncik sikeresebb felknevelésének áldozatul hozni.

síró gyermekét gyöngén féltetolta, a kérés s a völegényt az ablakhoz vette.

Látod, szólt emehhez, látod, ott messze azt a nádas, kákás rétet? Ami közötte villog, az a sósó vize. Odaadom a leányomat, eljöhetsz érte. De tudod-e mikor? Majd ha buza terem a sósóiban . . .

3.

Éppen kapóra jött a nagy vállalat, munka. Kovács György is ott volt a munkások között. Ugy ásta, veste kapával, csakánnyal azt a gyökéres, tuffás, istenedta földet, mintha ettől a munkától nem az élete, de az örök üdvössége függne.

Tíz, husz prüszkölő, füstölő gépezet szívja a vizet; ezer meg ezer lépésnyi hosszú facsatornak függenek a légben s folyik a víz innen is, onnan is az újonnan ásott egyenes mederbe.

Soha, még a sötét éjben, esőben, viharban sincs szünete a zakatolásnak, a számtalan emberkéz munkájának.

Amin pedig a vasuak, acélnak ereje megtörött, tűz emészttette meg a kemény, szívós nádgyökereket.

Az emésztő szikra lehatolt a föld belsejébe, meggyuladt, égett a föld maga őlnyi vastagságban; égett hónapokig, míg csak a tél hava erejét nem vette.

Gyümölcsöltő táján a jó Kovács György már jelenthette, hogy „gabona földel a sósóiban.”

— Öcsém, szólt Bíró Mihály, nem ismered a régi szokásokat. Nem olvasod a régi írásokat.

Egyébiránt az ügy, mint halljuk, nem marad ennyiben, hanem az ipariszkolai bizottság elé kerül, hol valószínűleg világosabb agyvelők és emberiesebben érző szívek fognak felelte határozni.

— (Áthelyezések a csendőrségnél.) *Stolzenberg* Vilmos csendőrhadnagy, szakaszparancsnokot Székesfehérvárról Szombathelyre helyezték át. Helyébe *Daniel* Károly csendőrhadapród-tiszt helyettes jött Szolnokról.

— (Rákóczi-ünnepély.) A *Polgári Dalkör* holnap, e hó 11-én este 8 óraker az Obermayer-vendéglőben gazdag, változatos műsorral Rákóczi-ünnepélyt rendez, Az énekpart *Kelszék* Elek dirigálja. Műsor után társasvacsera.

(Egyesületi élet.) A *Székesfehérvári Keresztény Kereskedelmi Alkalmazottak Köre* e hó 12-én hétfőn este 9 óraker, egyesületi helyiségében, a Székesfehérvári Katolikus Kör épületében rendkívüli közgyűlést tart.

(Teasztély.) A Magyarországi Munkások Rokkant- és Nyugdíjgyűléének helyi fiókpénztára e hó 17-én jövő szombaton este 8 óraker a Szarvas-vendéglőben fölölvasással, táncsal egybekötött teasztélyt rendez. A részvétel díja személyenkint 1 korona. Családtagok személyenkint 50 fillért fizetnek.

(Tűz a pusztán.) A Szentágota községhez tartozó Gárdamajorban, amely állami birtok és jelenleg *Leopold* Lajos bérlete, belőlül kigyuladt egy ökoristálló, amely teljesen leégett. Tizenkilenc ökor és négy csikó a lángok martalékává lett. A kár 28.347 korona, melynek egy jó része a biztosítás állapán megérül. A mege, ott tűzvizsgálat megállapította, hogy a veszedelmet *Anyosi* János beres idézte elő, aki az égő istállólámpát a földre, az aom közelébe tette.

(Gyöngye lelek.) *Etyekről* írják lapunknak: *Ohtmüller* Adámné, Braun Mária, aki állandóan kikapós asszony volt s legutóbb *Pracher* Károly cipészsel élt huzamosabb ideig vadház sságban, lakásán fölakasztotta magát. Mire ráakadtak, már kiszenvedett. A zajos multu asszony még csak 30 éves volt. — *Pásztor* Sándor 47 éves csillagmajosri vendéglőst a napokban állott koponyával, holtan találtak réggel az ágyában. Az ágy mellett hatalmas vértöcsében feküdt az öngyilkos vadászfegyvere, mellyel életét kioltotta. Pásztor hátrahagyott levelében öngyilkosságának okául azt írja, hogy ez év tavaszán elvesztette egyetlen fiát, aki minden reménye volt.

(Munkások és cselédek.) Vörös verekedés volt a napokban Szolgaegyházán az uradalmi cselédek és munkások között. A verekedésnek valószínűleg áldozatai is lesznek, amennyiben két gutai illetőségű munkás, *Mészáros* Péter és *Kamocsai* Mórle oly súlyos sérüléseket szenvedtek

Az evangéliom mondja, hogy senki sem épít házat homokra. Várd a véget, várd szent Iván napját. Akkor kezdődik régi szokás szerint az aratás . . .

Hogy esett meg az aratás: ez lesz beszédnek igazandí tárgya.

A sósó közepén kis pocsólya terül; korcs maradványa a régi időknek, amolyan két öl széles egy öl mély, melyet az ifju gazda szorgalma sehogysem volt képes eltüntetni.

Puha, renyhe, lágymeleg vízében lombra csibor evez, sáros fenékén mérges skorpió mered s zsákmany után leselkedik.

A hev napsugár párát fakaszt a langyos víz fölött; szél támad napkelet felől, fölkapja a párát s viszi ragadja, niessze el a nyugoti országokba.

A lenge pára menne tova, szívesen utaznék, szívesen bánulna le a sok szebbnél-szebb vidékre, csillagó tavakra, fényes városokra; de a büszke felhő, amelyben számtalan, sokasakra társával utazott, kevély rohanása közben nem sejtett, hatalmas akadályra bukkan.

Óriás hegyorom állja el útját. Uldala csupa hó, teteje fénylő jég

Estszállat körül követhette be az útkezés...

A kevély felhőgomoly foszlányokra szakadt s kalapnyi föltekben lézengtek részei a roppant hogy körül ide-oda: a parák jörése kemény jéggé fagyva lepedett le a hegyoromra.

Mar busulni kezdett elhagyatottságán, midőn

hogy élethenmaradásukhoz nagyon kevés a remény. A csendőrség *Jelenits Mihály, Kenyér Mihály, Suszter Mihály és Ambrus Lajos* uradalmi cselédek, mint akik a verekedésben kapavél és kaszával vettek részt, letartóztatta. A verekedésre horkózi összeszóla'kozás adott okot.

— **(Rövid hírek.) Talptalolás.** Csányi István szolgálóházai vasuti ör tettenérte *Szejb Mihály* ottani lakost, amint ez az állomásról talpfákat lopott. Szejb több előbbeni lopást is beismert.
— **Verekedő asszonyok.** *Hoffer Vendel* és *Gronsparger József*né hűségpusztai lakosok összeverekedtek. Hofferné egy hasáb fával támadt Grömspergernére és ennek jobb karját két helyen eltörte. A súlyosan sérült asszonyt beszállították a Szent György kórházba. — **Legényvirtus.** *Kökény József* és *Skály János* sárbogárdi legények összeveszttek az ottani Glantz-féle vendéglőben. Szakály egy fokossal véresre verte ellenfelét. **Míg a kocsis alszik.** *Balog István* seregelyesi lakos kocsistól, míg az istállóban aludt, ellopák ezüstóráját és 20 korona készpénzét. A tolvaj ismeretlen.

— **Bendiner hangversenye.** Bendiner Nándor zongoraművész f. hó 17-iki (szombati) hangversenye iránt rendkívüli nagy érdeklődés mutatkozik. Már a hangverseny első híreinek megjelenése után tömeges előjegyzések történtek, úgy, hogy már elővetelben eddig a legjobb jegyek majdnem mind elfogytak s a rendezőség kénytelen volt közvetlen a zongorák mellett A B C helyeket két oldalt felállítani kisegítésül. Ekkora érdeklődés hangverseny iránt Székesfehérvárott még nem volt. Számos vidéki előkelőség sürgönyileg és levélileg rendelte meg helyét a kiváló zenei estélyre, úgy hogy már egész bizonyos, hogy Bendiner zsufolt biz előtt fog játszani. Bendiner műsora egy szenzációs ujdonságot mutat föl, Bach Tocata és fugájában mely Buzoni legújabb átírata s melyről a beavatottak azt beszélik, hogy még a Chaconneral is nagyobb-szabású és imponansabb kompozíció. Általános az érdeklődés Liszt óriási zongoraversenye iránt is, melyben Pap Miklósnak épp olyan szép, mint nehéz szerep fog jutni. B. Heddy énekesszámai közül kiemeljük a nagy áriát Wagner Tannhäuserjéből, egy részletet Puccini „Bohémek”-jéből, továbbá Faustból a híres ekzer-áriát. A fiatal énekművész újatyjának egy új Concert valzerjét fogja ujdonság gyanánt énekelni. A hangversenyen játszódnak roppant lbach-féle hangverseny-zongora, már 1-2 nappal az estély előtt városunkban lesz. A hangverseny, mely négy és fél méter hosszú és most érkezett meg Barmenből, a hangversenyt megelőző napon bizonyos meghatározott órában a közönségnek megtekintésre lesz kitéve.

a hajnal feltetsző rózsás sugarában ismerős formákat látott, pillantott meg közvetlen-közvetlen.

Meg is szólította:

— Ha nem velnek szómmal, úgy tetszik pajtás, mintha már valahol láttalak volna!

— Hangod ismerős, nyelved az enyém, — felelt a másik — mely vidékről származtál ide?

— Magyarország az én hazám, ottan nevelt apám, anyám.

— Csak nem a kanális gyöngyvőző medrében?

— Eltaláltad. Onnan szálltam ide a tegnapi napon s a most mult éjjelen.

Szó szót követett. Ezer meg millió ismerős jelentette magát s mindnyájan vágyva-vágyva köztük hírt hallani az elhagyott hazáról.

A jégesőppé vált para beszélni kezdett.

Szava, minden szava, minden mondata lázadásra tüelt.

— Szomorú hírt hozok, mondta, igen szomorú hírt, kedves testvéreim. A számító, kegyetlen emberek erővel foglalták el országunkat. Nincs már nekünk helyünk a susogó nád között, viruló lilomok, pompázó nefelejcsak édes árnyaiban már nem csoboghatunk. Kiszívták, kidobták bennünket atyáink földjéről s elfoglalták azt ekék számára; legnagyobb ellenünket, az emésztő tüzet küldték ellenünk harcolni; országunk tönkre ment, örök számkivetés lett az osztályrészünk.

— Fegyverre föl, kiállt velre a harcias jégesőpp s tompa moraj zugott az egész hegy-ormon. A harci kedvet gyors szellohírnökök újságolták a szomszéd béréken s a roppant ellen-

— **Értesítés.** Alulírott a „Mancz János alapítványi kisdodova bizottsága” nevében értesíti a szülőket, hogy a gyermekek beiratása a nevezett ovodába, az ovoda helyiségében e hó 12 én a délelőtti órákban megkezdődik. — Az ovodába vallasküldömbőség nélkül oly fiú- és leánygyermekeket vétetnek fel, kik már járn tudnak, 6 ik életévüket azonban még nem töltötték be, fertőző és undort keltő betegségekben nem szenvednek. Ovodai gondozási díj minden gyermek után havonként 60 fillér fizetendő az ovónó kezéhez, mely fizetés alul a helybeli tanítók, valamint a városi szolgálk gyermekei fel vannak mentve. — Azon gyermekeket, kiknek szülei szegénységüket hatósági bizonyítvánnyal igazolják, az ovodai bizottság esetről-esetre az ovodai gondozási díj fizetése alul felmentheti. — Székesfehérvár, november hó 8-án. *K. Horváth István* bizottsági elnök.

— **Tűzálló (samotteval) betéttel kifalazott kütünő kályhák nagy választékban kaphatók Márkus Simon özv. és fia cégnél, Jókai-utca 16.**

— **Gilde Vendel** zenetanár november hó 1-ével Kossuth-utca 3. sz. a. zeneiskolát nyit, amelyben hegedűre, fúvótóra és fuvólára fog tanítani. A tanítványok a legszakszerűbb oktatásban részesülnek. A beiratkozás az iskolában már e hó 24-én megkezdődik.

— **Szigeti és Társa fényképezési és festészeti műintézet Székesfehérvár, Kossuth-utca 9. sz. Nagyításokat bármely kis fénykép vagy természet után aquarell, platin. vagy olaj kivételben. Elsőrangú munkáért szavatol Szigeti és Társa.**

— **Öt szobás uri lakás a hozzá tartozó mellék helyiségekkel együtt május elsejére kiadó, Kert-utca 3. sz. a.**

— **Dr. Kárnik József,** az összes orvosi tudományok tudóra, belgyógyász, szemész, gyermek- és nőorvos lakását november elsejével Palota-utca 15. szám alá helyezte át.

— **FA-SZOBRA SZ.** Mindennemű fa-szobrászati munkát — különféle stílusban — elvállalok. Képekereket faragok antik-utánzattal jutányos áron pontosan készítek. A közönség és az iparos urak támogatását kérem. *PEŦŐ IG.N.A.C., Székesfehérvár, Vásár-tér 12. szám.*

ség már csak alkalomra várt, hogy elfoglalhassa a régi hazát.

Az alkalom pedig nem soká várattott magára. Szövetségre léptek a napusgarakkal s azonnal utnak indultak, kelet felé, kelet felé.

Először csak az előőrök, vékony, zsinórnyi erékben húzódtak le a bércek oldalán. Csakhamar megindult roppant sorban a mérhetlen tömeg, rohanna, bömblőve.

Ejszakára esett az érkeztük, amikor aztan fólhallatszott a „nagy vizek zugása.”

Hatalmas ez es pusztító, mint az Isten szava, melyhez az apostol oly találon hasonlította.

Mértfoldeken zugott a vizesöppök harca: töltés, gát meg nem állhatott, szakadt, törött, ellenállhatatlan fegyverük előtt.

A parti falvakban megkondui a harang. Vészt hírdet. Azt sirja, mondja: itt van az ellenség, mely ellen nincs harc. Kegyetlen ellenség, mely dönt, pusztít, fojtogat.

4.

Magdácska, lellem szép gyermekem! szólt az öreg Biró egy május reggelen.

A leány fölbredt. Apja kézen fogta s odavezette az ablaknyílásba.

— Látod? kérdé lelkenlözve, ott, nézd csak a tenger vizet.

— Látod? A régi nóta járja.

A leány elsáppadt; megértette, a mit az apja mondott. Azt mondta:

— Sohasem terem buza a sóstóban . . .

J E G Y Z E T E K.

Erköles és erkölcsi léboly. — **Vasárnap: vásárnap.** — *Szokta olvasni a Népszavát?*

+ Nem bizonyítjuk a tételt, hogy erkölcs nincs vallás nélkül. Képzelnék ki a napot a természetből, vajjon mivé lesz a világ? Sötét, sivár, kietlen pusztasággá. Az erkölcs is az vallás nélkül. Mit értsünk ilyenformán a szabadkőművesek ajkán élő *kulturerkölcson?* Frázist, abszurd hipokrizist, lehetetlen fikciót. Mert ha van kultur erkölcs, akkor az csak is a kulturerkölcset, a *valláserkölcset* alapon *fölepiült kulturál jelentheti.* Ez bizony nem az a kulturerkölcset, mely a szabadkőműveseknek joguk van előállni a maguk nevében. Vagy pedig nagyon következetlenek, mikor a vallásosság tüzet oltogatva, erkölcsről beszélnek. Az erkölcsöt nem lehet a vallásból kikapcsolni, nem lehet az *evolucionizmus* igájába törni; annak a *törvényim nem változtat sem kaszt, sem kultúra, sem evolúció.* S amig akár a páholyok lovagjai, akár az ő csapásukon járó egyéb organumok mérgezett nyilatok lövöldöznek a vallás ellen, addig nincs joguk erkölcsről szavalni. Ha mégis megteszik: önmagukat hazudtolják meg a legkiáltóbb módon.

Amily elszomorító újságjaink nagy részében a minden komoly erkölcsöt profanáló léhaság kultusza, époly kihívó az a vakmerő képmutatás, a mellyel éppen ezek a lapok dikcióznak az erkölcsstelenség ellen. Természetes, hogy ott van ebben a dicső gárdában a *Népszava* is. Az a lap mer magának jogot formálni a prostitúció elleni küzdelemre s az a lap meri Magyarország igazságügyminiszterét a lupanarok fiskálisának nevezni, amelyek tárcáiban a hiteltelenség és perverzitás magvait a legnagyobb egykedvűséggel hintegeti, hirdetéseiben pedig az ugynevezett család mulatóhelyek egész seregének üti a nagydobot? Vagy, az a *Pesti Hírlap* ártja bele magát a leányvédelem ügyébe, melynek apróhirdetéseiből az immoralitás legvéso határait meghaladott szemelvényeknek valóságos táborát közölte egyik zsidócsinálta protestans estilap? És, ha már a részletekbe bocsátkozunk, hány sok a selejtes dolog a *Budapesti Hírlap* apróhirdetése között is.

Már pedig az apróhirdetések sűrű soraiban valóságos piaca, még pedig aggasztóan élénk forgalmu piaca van a prostitúciónak. Szébb jövőben remélve örömmel kell üdvözölnünk azt a hangot, a még leányvédelemi akció sikere érdekében a *post-restante levélk* kiszolgáltatásának korlátozására szólítja föl az illetékes köröket; csak aztán — adja Isten — az erőlyes hangot erős kéz kövesse. — Egyik elterjedt német képeslapban olvas-

Bölcsnek tartotta magát a jó öre, annak tartották mások is. Nem akart tanulni még sem, a maga káran sem.

Mindig az „írás” hajtogatta; de önzése nem engedte meg, hogy kövesse. Pedig ott van az első lapokon, érthetőn, magyarul: „Annak okáért elhagyja az ember apját, anyját és ragaszkodik a . . .” És elhagyta.

Az évek száma, ősz fűrtök tapasztalást adnak. A ki követi, az a „bölcs” nevet is megérdemli.

Eljött a hideg ősz.

Bus, szélvészkes alkonyati tájon odahúzódik a bánatos, ősz ember az ablakfülkébe.

Vörös színt vált az ég, bíboros felhők rengnek a napszállat fölött.

— Istenem, Istenem! szóli meg nagy busan, ki lakhatik ott a messze felhők mögött? Kedves szép leányom . . . Édes jó gyermekem!

És nézett merően, sirva, könnyezve nyugot felé, nyugot felé . . .

Nem halt meg gyermeke, nem!

Elment az urával apja ellenére; el egy új hazába nyugat felé. Oda, a hol még van a munkának értéke: oda, a hol a föld is hálásabb, mint idehaza s természetét a szorgalmas kéztől meg nem tagadja.

Végbél-, Aranyér-, Cukor- betegeknek.

Gyermekágyasoknak és csecsemőknek nélkülözhetetlen. Minden tisztaságot szerető embernek feltétlen szükséges a „Zéro” használata, mert abszolút tiszta és kellemetlen érzést nyerc általa.

Meggátol minden horzsolást és infekciót.
Használható olcsóbb a papírnál.

Kapható mindenütt!
„ZÉRO” szabadalmazott vattaárugyár
Telefon 87-52. BUDAPEST. Telefon 87-52.
VII. Rózsa-utca 45.

suk a Montignoso ügyvel kapcsolatosan, a zajos multu anya legutóbbi látogatása kapcsán az erkölcsi fölfogást kipellengérező ezt a döcögő verset:

Ich bin der Drache
Und halte Wache
Vor Königskinder-Jahren Ideal —
Und kommt die Mutter,
Wird sie mein Futter,
Ich fress sie auf, denn ich bin die Moral.

A vers szemmelhathatólag annyira rossz, hogy ha hasonló szójátékkal akaránk rá felalni, bizonyára azt ajánlhatók a lapnak: változtassa meg a nevét s legyen ezentúl „Zur bösen Stunde.” Tendenciájának ez az elnevezés a mainál mindenesetre jobban megfelelne.

A cinikus verset otromba sárkány illusztrálja. Pedig hát nem az erkölcs a sárkány, hanem az *erkölcsi léboly*, amely ma a modern világot bejárja. Le kell szurni ezt a sárkányt a korszerű keresztény leányvédelem dárdájával.

✱

✱ A kereskedősegédeknek arról a mozgalmáról esik itt a szó, mely a vásári vásárnapok robotjának megszüntetését célozza, kívánva hogy a kereskedelmi miniszter a vásárnap munkaszünetet vásárkor se függessze föl. Szívvel-lélekkel pártolunk kell ezt a törekvést, mert a kufarkodó üzleti önzés rútv visszaélése ez a szokás, nemcsak a robotoló lelkeknek manap már kivesző-félben levő vallásos érzésével, de a heti hajzában kimerült testnek munkacerejével is. A műzériának forrása különben ott van, hogy a városi vásárokat többnyire vásárnapra esnek régi abuzus folytán.

Sajátságos igazán, hogy a mai kor miáltal valóságilag körösztülgázol minden tisztelteméltó régi tradíció, a multak igazi büncin nem tud változtatni. Szeretnénk például a fölvetett kérdésnek ennek régi abuzus folytán megkövült szokásnak jogosultságára és észszerűségére vonatkozólag legalább egy-két elfogadható okot hallani, mert mi igazán nem találunk. Ellene szóló érvet ellenben annál többet. Ezek közül való a szóvá tett lelketlen robotolás is, melynek erkölcsi sivárságánál csak a befogott lelkeknek sajnálatra és pártolásra méltó volta nagyobb.

Szeretjük *Angliát* az államok mintaképeül emlegetni, de viláért eszünkbe nem jutna, hogy a jó példa nem azért jó példa, hogy gyönyörködünk benne, hanem azért, hogy kövessük. Nincs okunk félni a majmolás vadjától addig, míg tanulhatunk valamit. A vasárnapi abszolút munkaszünet dulgában pedig nagyon tanulhatunk Angliától. Ünnepeit, pihenését és tudót ott vasárnap a millióknak minden egyese. S ha az annyira *praktikus és üzleti szellemű* argolban van annyi vallásos érzék és humanizmus, hogy hetenkint legalább egy napon tud parancsolni önző érdekeinek: akkor szégyen volna, ha ugyanezt megtenni nem tudná az a magyar társadalom, melyet oly sokszor vádolnak az üzleti, a gyakorlatias szellem hiányával.

Oda kell hatni, hogy *országos vásárt seholsé tartsanak vasárnap.*

✱

✱ „Szokta olvasni a Népszavát?” Jung Józsefnek, Csaplár Benedek gyilkosának adta föl a kérdést Zsitvay Leó. A kérdésben az a lényeg, ami nincs kimondva. Bizonyítja ezt a tyukszemen típort újság íarizusi műfélháborodása, a mellyel hatalmas bombaszáradatban onja dühét Zsitvayra. Hogy mer valaki esküdtszéki tárgyaláson ilyet kérdezni? Hát gyilkosok katekizmusa az a Népszava, mely a klerikalizmus sötét világában kalauza a munkásoknak? Hát talán beléndek terem *abbán* a Népszavában, mely az emberi jogoknak egyedül hivatott hirdetője?

Csak szavalj, csak deklamálj nobis colendissime Népszava. Nagyon fején találta a szöveget Zsitvay. Mert a Népszava igenis neveléstana a

Jung Józsefeknek. Mert olyan embernek, aki a legelvetemültebb egykedvűséggel tudja kezét fölemelni egy tudományban és életszentségben elaggott egyházi emberre, szellemi tápláléka csak a Népszava lehet. Mert az a lap, melyben csak úgy hemzsegnék az ilyenfajta *tartalmas* címek: „Mikor a szentatya részeg,” „Félre a papokkal,” „Irgalmatlanságok” (érsd az irgalmasok önfeláldozó munkáját), „Hogyan butítják (az iskolatestvérek) a mi fiainkat?” stb. . . az a lap bizony kátéja a legelvakultabb osztálygyűlölettől égő rendbontóknak. A legnagyobb jóakarattal sem irhatjuk az igazságügyi kormány dicséretére azt a vétkes közönyösséget, mellyel eltúri, hogy a Népszava és hozzá nem méltatlan társa, a bögfői harsona, a legféltelenebb osztály elleni izgatással neveljék a Jung Józsefeket.

Viktorián.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

✱ A Tomm hangverseny. Tomm Béla hangversenyét melyről már többször megenlékeztünk: holnap, vasárnap délután a Szent István-teremben öt órákor fogja megtartani. Fényesnek ígérkezik.

✱ Az Oktató Népkönyvtár kiadásában megrendelhető *Wetzl Xav.* Fer. kitünő népies iratai. Csinos kiállítás, tanulmányos tartalom. Edlég I.-XXVII. füzet, 100 iv. Füzetenkint 60 fill. Együtt 1620 fill. helyett 13 kor. — Ugyanott az Oktató Népkönyvtár havonkint 4 iv terjedelemben megjelenő füzetei az 1907. évre 4 koronáért megrendelhető postautalványon. Cím: Budapest, Csömöri-ut 16. *Stol: munkái:* Kötetenkint 60 fill. Kérjük árjegyzéket.

✱ Fiamhoz. *Pakots* József ezen a címen verseskötetet ad ki karácsonyra. Akit érdekel — mint az előzetesi föl hívás mondja — két koronával előzethet rá. A könyv december hónap első hetében kerül ki a sajtó alól. Megrendelhető a szerző címén: Budapesten, VIII., Berzsenyiu-tca 2.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK

§ *Leánykori bün.* Kő Györgyné, Weisenhuber Rozália ügyében csütörtökön este hozta meg a verdiktet az esküdtszék. Vádlottat bünösnek mondották ki a szádekös emberelésben. A bíróság a 279-ik szakasz alapján, az enyhítő 92-ik szakasz alkalmazásával *másfélvi börtönre* ítélte Kő Györgynét. Érdemes a megemléstésre, hogy ugyanezen a héten, ugyanabban a teremben tudvalevőleg *fölmentő* volt a verdikt olyan megtevődő anya fölött, aki mai napig is hajadon s aki gyermekét négy és fél hónapos korában ölte meg marólguggal, amikor Budapestről Rácalmáson meglátogatta a dajkaságban. *Kőmő* esete ezzel szemben tudvalevően az, hogy férjhezmenetele után egy hónappal — lehetne mondani házasságon kívül — született gyermekét, hogy szégyenét férje előtt eltitkolja, *közvellenül a születés után megölte.* Kő Györgyné büncselekménye tehát indító okainál és kísérő körülményeinél fogva kisebb, mint a keddi vádlotté. Csak ezt kívántuk konstatálni.

§ *Szeretótartó férj.* A négy esküdtszéki főtárgyalás közül, amelyek a hét folyamán foglalkoztatták az igazságszolgáltatást, háromnak a bünös szerelkezés fertője adta keretét. Tegnap, pénteken Bózái István 53 éves alapi lakos bünügye került sorra. Bózái, aki rég megunta feleségét, tulnézett rajta s tiltott szerelmi viszonyokat folytatott, ez év június 26-án heves szőharc után baltával támadt feleségére és addig ütötte meg eszméletlenül összeesett. Az asszony hónapokig élet és halál közt lebegett. A vádhatóság erős

felindulásban elkövetett szándékos emberölés kísérletével terheli Bózáit.

A bíróság a következőkép alakult meg: elnök: Tömör József; szavazóbirák: Keczan Izidor és Sipos Sándor; jegyző: Szőke József dr.; közvádó: Hrabovszky Aurél alügyész. Védő: Kovács János dr. — *Ítélet lapzártáig nincs.*

KÖZGAZDASÁG.

A Hangya közgyűléséhez.

Székesfehérvár, nov. 10.

A kormány szövetkezeti akciójának szálkája még mindig benne van a merkantilizmus torkában. Szeretné pedig nagyon kiközhögni napisajtója, felekezeti lapja és szakújságai révén. Most, hogy itt volt a Hangya központ kötelekbe tartozó szövetkezetek közgyűlése, megint heveny fuldoklási roham fogta el. Haragszik a P. H. és haragszik az U. g. De már előzőleg nagyon haragszik egy kis lapocskára, amely a magyar kereskedők közlönyének, újságának szereti magát vallani. Az *Egyenlőség* — különös, hogy a dologba ez a zsidófelekezeti lap oly nagy animozitással beleüti az orrát, mikor a merkantilizmus máskülönben annyira szereti hangoztatni, hogy semmi köze a vallási hovatartozandóság kérdéséhez — a *verebő rabbi*val kesereg. A provinciális merkantilizmusnak szövetkezetététő sábeszgyertyáiról nem is szólunk.

A sok vészkiáltást az impressziót ébreszt az emberben, hogy a rőf vítezeit a kormány határozott állásfoglalása a népméretes érdekében, tökéletesen konsternálta, akár az erdélyi panamázókat, a Goedel-botrány. Mutatja ezt az a figyelmenreméltó körülmény, hogy eddig sokkal arrogansabb volt a hangjuk, ma busan sir és indignálódik. Hogy ebben a méltaltankodásban benne van az atkozódás is, az már hozzátartozik a napkeleti temperamentumhoz. A konsternáció egyébként a kapkodásban is észlelhető. Mások legalább bizonyos következetesség volt a támadásban, most azonban valóságos tohuvabohu nyilatkozik meg benne. Valóságos bábeli zavar van a cikkekben s egymás argumentumait rontják le.

Igy például a P. H. hivatkozik rá, hogy a *németországi fogyasztási szövetkezetek* 290.000 koronát forgalmaznak évente, a *svájciak* 250.000 koronát és hozzátesszi, hogy merő képtelenség ezekhez a szövetkezetekhez a hazaiakat hasonlítani. Később azonban megbánja, ami jól ezekről a külföldi szövetkezetekről elmondott, konstatálja, hogy ezek ellen is sok a kifogás a fogyasztóközönség részéről, ezek sem töltik be hivatásukat. A hivatkozott kereskedői szaklapocskára jóval tovább megy ennél. Részben tullicitálva, másrészt meg lecfáfolja a P. H. cikkiróját; akit egyébként megelőzőtt, közleményének dátumát illetőleg, pár nappal. Ez a kis újs. g. ugyanis azzal vádolja a németországi szövetkezeteket — pedig, teszi hozzá: azt szokás mondani, hogy Németország a szövetkezeti eszme klasszikus földje, — hogy „nem a szociálpolitika, hanem az agráriusok és a hozzájuk közelálló klerikalizmus hatalmi törekvéseinek erős eszköze.” Itt tehát jóval tulmegy a P. H. cikkén. Hát még amikor gyöngéd célzásképen arra hivatkozik, hogy a „Sächsischer Provincial-Verein für Getreide und Handel” föltérjesztést intézett a kultuszminiszterhez, amelyben kérte, hogy a papokat és tanítókat *rekessék ki az alapításból és vezetésből!* Ez a jámbor óhajtas tudvalevőleg azonos intenciójú azzal a gorombább fajtaju követeléssel, amely az O. M. K. E. részéről hangzott el évekkel ezelőtt, mondván, hogy a papok ne kössék a reverenda fölé a bolti kötenyt s ne szolgálják ki a *Trézi nőit.* (Hát bizony ezt nem tették meg soha.)

Ez a kis újság, amelynek a szövetkezeti mozgalom szintén nagyon megfékűdte a gyom-

rát, valamivel a budai keserűvíz forrásról — honny soít, qui mal y pense — szülő közleménye fölött még azt is mondja, hogy ezek a szövetezeket annyira hatalmasak, vagyonosak mint az amerikai trösztök. Harems, — mikor aztán már ennyire tulment a P. H. cikkén, akkor lecáfolja azt is, de maga magát is, mert egyszerűen oda lyukad ki, hogy a németországi hatalmas szövetezeket sorra bukna. Föl is hozza azért a maga igazolására az erfurti „Verband gegen Raiff eisen und andere Genossenschafts-Übergriffe“ merkanil szövetség lapjának, a „Handelsschutz“ című szövetezefelől újságnak „Kraich“ rovatát, amely a szövetezeti csődökről számol be.

Különös csodabogarak is lehetnek hát azok a szövetezek. Egyszer hatalmas szörnyetegek, mászor nyomorúságos ekziszenziák — egy időben. Ha akarom vemhes, ha akarom nem vemhes. A leggazdagabb vállalat is csödbe kerülhet, ez a sors a legerősebb szövetezeket is elérheti utóvégre, de már az mégis furcsa, hogy ugyanazon cikk páros soraiiban a szövetezek erejéről szól, páratlan soraiban meg trolliknak tünteti föl őket, mint az egyházpolitika hívei a magyar mágnásokat a polgári házasság idején.

Tres faciunt collegium. Nézzük az U-g cikkét. Mig a kereskedők lapja leszidja a német szövetezeket, amelyek épen nem szolgálgják igazi hivatásukat, Gajáriék lapja azt mondja — a hazai szövetezeken akvárn jökörát — hogy „a szövetezés eredeti célja humanitárius és altruisztikus, ez az eszmét teljes tisztaságában követik majd nem kivétel nélkül az angol és német szövetezek.“ Látnivaló, hogy ez éppen ellenkezője már a P. H., de méginkább a kereskedőlap állításának. Így lictálnak és cáfolnak egymásra a fejüket vesztett merkanilisták.

A felekezeti hetilap meg a verbói rabbinus küldetése és Hadik gróf vállveregető kijelentése után a felvidéki szatócok javára — akikről egyébként csak ott lehet beszélni, ahol még nem ismerik őket, különben bekövetkezik a „nekem mondja?“ sűrű könyhullatások közt sehajja el, hogy „a fogyasztási szövetezeknek hatósági segédlettel (persze, ez faj legjobban) való megteremtése után össztöröljük a magyarságnak zsidóbolos lámasztékait...“ Lám, lám. Hogy meghalt kölesdi Pichler Győző, most hát a felvidéki szatócok vigyáznak Magyarországra. De már ezt igazán nem tudtuk eddig. Köszönjük. Ize... igen, köszönjük, hogy most erre is megantítottak.

A Hang-kongresszus, örvendetes eredmények publikálása után elmúlt. Bár mi első sorban a kifejezetten keresztény szövetezek mellett küzdünk, bizalommal s együttérző lélekkel szemléljük áldott emlékü Károlyi Sándor gróf örökének dicseletes gyarapodását, fejlődését, hiszen végelemzésben, egy közös cél lebeg előttünk: a keresztény magyar nép gazdasági felszabadulása, függetlensége, jóléte. Különösen helyeseljük pedig azt a határozatot, amely föliratol kíván a kereskedelmi miniszterhez a merkanilizmus szövetezefelől lamasztékait alaplatóságának kimutatására. Ideje volt. Csak aztán meg is kell a tervet valósitani.

A közvetítő kereskedelem jól teszi, ha igaztalan vádaskodástól saját érdekében tartózkodik s ugyancsak okos önzéssel óvakodik a felekezeti türelmetlenségtől, faji ekzszenzusoktól.

Mi pedig itt Székesfehérvárot sokat várunk a nemsokára összeülő szövetezeti értekezlettől.

(h.)

Sztrájkstatisztika. Az utolsó tizenkét esztendő egyéb specifikumai mellett különös rekordot ért el Magyarország a sztrájk terén. Hadd szólaljon meg a statisztika. — Hazánkban tizenkét évvel ezelőtt, 1894-ben 6310 munkás sztrájkolt. Az összes sztrájkok 34 hétig tartottak. 1897-ben 25,030 munkás sztrájkolt és az összes sztrájkok 38 hétig tartottak. 1904-ben már 80 sztrájk volt. Kész vett bennök 27,334 munkás és a munkaszünet 1817 napra terjedt ki. 1905-ben pedig volt 346 általános jellegű sztrájk, 36 kizárás és 344 üzemi zárlat. Részt vett bennök 58,512 munkás. — A munkásosztályok azonban a kicsikart béremeléseket nem tudták javukra fordítani. Sem anyagilag, sem erkölcsleg. Mindössze annyi történt általánosságban, egyes fehér holló számba menő üdvös kivételektől eltekintve, hogy a sztrájkok s

ezek révén a béremelések tetemes terhet rótak a társadalomra. Manap már a béremelések az egyes iparágak szerint 30, 40, 50, sőt 100 %-kal nagyobb anyagi terhet rónak a fogyasztóra. Hogy egy példát mondjunk, 1896-ban egy kőmivesnek napi munkabére volt 2.40—3.00 korona, már 1901-ben 2.80—4.00 korona és végül 1906-ban 5—7 korona.

Mindéz bizony a fogyasztókon boszulja meg magát. Még pedig, minél szegényebbek, annál keserveesebben. Ha már most a fölvetett példánál maradunk s utalunk az amerikai bojkottra, amely szerint amikor egy kőmivesnek naponta 450 téglát kellene leraknia, lerak mondjuk 45-öt, de azt is úgy, hogy nincs köszönet benne, akkor bizonyos be kell látnunk, hogy míg a jogos, keresztény princípiumok mellett történő munkabeszüntetés — amelyre nálunk eddig alig volt példa — méltányos és helyes, addig a terrorisztikus jellegű sztrájk munkaadóra. munkásra egyaránt káros. Az előzőkben leközölt sztrájkstatisztika ezt minden fraeológia kilengelés mellőzésével matematikai pontossággal bebizonyítja.

Piaci árak.

Székesfehérvár 1906. november 10-én
(100 klg számítva.)

	kor. fill.	kor. fill.
Buza:	14 20	14 40
Rozs:	12 30	12 40
Árpa:	13 20	13 40
Zab:	14 40	14 50
Tengeri: (uj)	9	
Bab:	22 40	

Forgalom élénk.

Felölös szerkesztő: Dr. HELVEY LAJOS.

Számtalan első díjakkal és díszoklevelekkel kitüntetve.

KALMAR és FINGEL
MOTOR- ÉS GÉPGYÁRA
BUDAPEST, V. LIPÓT-KÖRUT 18.

Ajánlja egy cséplőgépet, mint malomüzemre leggyorsabb benzinkomóbiljait, valamint szivógáz-motorjait melyek V. Lipót-körut 18. barmikor üzembemegtekinthetők.

Teljes jótállás Egyedül létező újdonság!
Kifünő cseplésért!

Ezen motorok egyenletes járásuak és hámulatos egyszerű szerkezetük folytán bármely legjárhatóbb ember által is azonnal könnyen kezelhetők.
Árjegyzék ingyen. — Olcsó árak részletfizetésre.

KOCSIFÉNYEZŐ és NYERGES
üzletemet a n. é. közönség b. figyelmébe ajánlom.

Raktárt tartok mindenemű ruganyos hintókból és különböző üzleti kocsikból. **Javításokat** a leggyorsabban és jutányos árban készítek.

Hirtling Pál kocsigyártó,
Székesfehérvár, Tolnai-utca 16.

VÁSZON-ÁRUHÁZ MEGNYITÁS!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, miszerint Székesfehérvárot, a Barátok épületében (azelőtt Özv. Hanel Antalné-féle üzlethelyiség) egy a mai kor igényeinek megfelelő

Vászon-üzletet

nyitottam, raktáron tartok nagy választékban elsőrendű Szepességi, Liptószentmiklósi és Rózsahegy-i vásznak és sifonokat, Damask ág- és asztalneműk, kávék terikékek, fehér és színes vászon-zsebkendők, törülközők, törülköendők, kanavásznak, pique, zsinóros atlasz és jól mosható divatos színes parget, egy a legfinomabb ing- és bluz-zefireket. Továbbá dús választék ág- és asztalterítőkből, ablakfüggönyök, szőnyegek, háziilag készült paplanok, matrac-szövetek és roletta-vásznakban.

Menyasszonyi, gyermek, csecsemő-kelengyék és uri fehéreneműk a leggyorsabbtól a legdiszesebbig készíttetnek.

Elsőrangú összeköttetésem fölvetkeztében azon kellemes helyzetben vagyok, hogy nagyra-becsült vevőimnek mindenkor a **legjobb, legfrissebb árut** a **legelőnyösebb árban** számíthatom.

Vállalatomat szives jóindulatukba ajánlvá

Kiváló tisztelettel

Sővegiártó Jánosné,

törvényszékiileg bejegyzett cégtulajdonos.

Ugyanitt egy tanuló felvétetik.

Hirdetések jutányos áron felvétetnek a kiadóhivatalban. Szt-István-tér 1.
Székesfehérvár.

Székesfehérvári első
Butorraktár
Sas-utca 6. szám,
a „Fekete sas“ szállodával szemben.

Van szerencsém a n. é. helybeli és vidéki közönségnek a már 40 éve jó hirben álló saját készítményű kárpitos és asztalos **BUTORAIMAT** nagy választékban, szállárd és izlételjes kivitelben, pontos kiszolgálás és jutányos árakban ajánlani. Nemkülönben e szakmákban vállalkozom kívánatra külön rajzok szerint elkészítendő mindenemű kárpitos és asztalos munkákra helyben és vidéken.

Teljes tisztelettel.
Füstér Imre.